

γερανοὶ τ'ς πόνοι μας τσαὶ δώστε μας τ' γερωσύῃ' σας (προσφώνησις πρὸς τοὺς ἐμφανιζομένους πρὸ τῆς ἀνοίξεως γερανούς) Σκῦρ. || Παροιμ. Ἐχτὲς ἐπῆραν οἱ ἔρανοι τῇ γούνια του (ἐπὶ τῶν ἀποκρυπτόντων τὴν πραγματικὴν ἡλικίαν των) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Οἱ γερανοὶ πῆρανε τῇ γούνια του (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μῆλ. Ὅφες οἱ γερανοὶ ἐπεράσανε τῇ γούνια του (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κρήτ. (Μυλοπότ.) Οἱ-ῤ-οἶρανοὶ θὰ φέρῃν τ' γούνια τ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κυδων. || Αἰνίγμ.

Οἱ ἔρανοὶ περάσανε, | τόσο λίοι πού 'τονε,
ἕνας εἶχε δυὸ δ' ἄθροός | κι ἄλλος δυὸ δ' ἀπίσω
κ' ἕνας γέρος γερανός | ἐν' ἀπίσω κι ἐν' ἄθροός
(ἦσαν τρεῖς ἐν ὄλῳ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.). Τὸ αἰνίγμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ ἄλλαχ.

Τρακόσ' ἐξήδα πέδε γερανοί, δώδεκα χελιδόνια
μιὰ φωλιά ἐχτίζανε κ' ἐν' ἀβγὸ πυρῶνα
(ὁ χρόνος) Κρήτ. (Πεδιάδ.) || Ἄσμ.

Τὸ χρόνο οἱ-ῤ-ἄγερανοὶ περνοῦνε δυὸ σφετέρια,
δὲ μὲ λυπᾶσ', ἀγάπη μου, νὰ πέσω 'ς ἄλλα χέρια;
Κρήτ.

Σαρανταπέντε γερανοὶ τῷ ἕνας αἰτὸς 'ς τήμ-μέσιν,
ἐλάτε, κοπελ-λοῦες μου, ν' ἀλέσουμεν τὸ ρέσιν
(τὸ ρέσιν=σῖτος χονδροκομμένος) Κύπρ.

Κι ἀκοῦσαν γιαρανοῦ λαλιά κι ἀπ' ἀλαφίνα ζβόρου
(ζβόρου=λόγον, ὁμιλίαν) Θεσσ.

Μάννα, ποῖσο μ' παξιμάτ', αὔριν θὰ ξενιτεύω,
θὰ πάγῳ μὲ τὰ γέρανοι καὶ μὲ τὰ χελιδόνια
κι ἄερανοὶ κι ἂν κλώσκουνταν, ἐγ' ἄλλο 'κὶ γυρίζω

Κρώμν. 2) Τὸ πτηνὸν ἀγριόγαλλος, δὲ ἰδ. ἐνθα καὶ συνών. Στερελλ. (Ἀράχ. Δεσφ.) 3) Γεράνι I 1, δὲ ἰδ. Μύκ. Πελοπν. (Μεγαλοχ.) Σκόπ. Χίος — Λεξ. Βάιγ.: Ἐσπασε ὁ γερανὸς Μεγαλοχ. 4) Μηχανή χρησιμοποιουμένη πρὸς ἀνύψωσιν βαρῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ἐμπορευμάτων, βαροῦλκον λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. Συνών. βίντσι, παλάγκο. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 5) Μέγας ἥλος εἰς τὸν ὁποῖον ἀναρτᾶται ὁ λύχνος Χίος. 6) Εἶδος κυκλικοῦ χοροῦ τὸν ὁποῖον ἐκτελοῦν νέοι καὶ νεάνιδες κατὰ τὰς Ἀπόκρεω, κρατούμενοι χιαστὶ καὶ ἄδοντες εἰδικοῦ ρυθμοῦ ἄσμα-τα Ἀντίπαρ. Μύκ. Πάρ. (Λεῦκ. Νάουσ.): Χορεύαμε τὸν ἀγέρανο Λεῦκ. Τραγούδι τοῦ ἀγεράνου Νάουσ. Χορεύαμε πιά ἀράδα τὸν ἀγέρανο Ἀντίπαρ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Συνών. γεράνι 5. 7) Εἶδος παιδιᾶς, καθ' ἣν δύο παιδιὰ ἢ δύο ομάδες παιδιῶν λαμβάνουν θέσιν εἰς τὰ δύο ἄκρα σανίδος ὀριζοντίως τοποθετημένης ἐπὶ λίθου ἢ ξυλίνης δοκοῦ καὶ αἰωροῦνται ἐναλλάξ Εὐβ. (Κουρ.) 8) Παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖκται, σχηματίζοντες κύκλον, κρατοῦνται ἐκ τῶν χειρῶν καὶ ὀρχοῦνται πέριξ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν καθημένου εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου. Οὗτοι ἄδουν «τὸ γέρανο τὸν πέπανο τὸ λυκοφαγώμενο», ἱστάμενοι καὶ προκαλοῦντες τὸν καθήμενον νὰ δείξῃ τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο τῶν μελῶν τοῦ σώματός του, χαρακτηρίζοντες δὲ ταῦτα ἐμπαικτικῶς, ζητοῦν τέλος νὰ δείξῃ τοὺς ὀδόντας του· τούτου γενομένου ἀναφωνοῦν ἐν χορῷ: «λύκος! λύκος!» καὶ λύοντες τὰς χεῖρας τρέπονται εἰς φυγὴν, ὁ δὲ καθήμενος ἐγείρεται καὶ καταδιώκει αὐτούς. Ὁ ὑπ' αὐτοῦ συλληφθεὶς λαμβάνει τὴν θέσιν του καὶ ἡ παιδιὰ ἐπαναλαμβάνεται Πελοπν. (Καρδαμ.) — Ν.Πολίτ., Παροιμ. Δ, 143. 9) Τὸ ἐδῶδιμον χόρτον ἐρωδιὸς τὸ γεράνιον (erodium gruinum), τῆς οἰκογ. τῶν γερανιιδῶν (geraniaceae) Θράκ. (Πύργ.).

Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γερανός Θῆρ. Κεφαλλ. καὶ Ζουργανός Πάρ., ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γερανός Μακεδ. Παξ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γερανός Ἡπ.

Ρόδ. Γιρανός Λῆμν. Μακεδ. Ἀγερανός Πελοπν. (Μάν.) Γερανός Χίος.

γερανόσκοινο τό, ἀμάρτ. γερανόστσινο Λέρ.
Ἐκ τῶν οὐσ. γιράνι (I) καὶ σκοινί.

Τὸ σχοινίον, τὸ προσδεδεμένον κατὰ τὸ ἐν ἄκρον εἰς τὴν «γερανόβεργαν» καὶ κατὰ τὸ ἕτερον εἰς τὸ δοχεῖον δι' οὗ ἀντλείται τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων.

γερανόστυλος ὁ, Κρήτ. Σῦρ. ἀερανόστυλος Νάξ. (Γαλανᾶδ. Γλυναᾶδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράνι (I) καὶ στῦλος.

Ὁ κάθετος στῦλος τῆς ἀντλητικῆς συσκευῆς τοῦ «γερανίου», ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ ὀριζοντία δοκός, ἡ «γερανόβεργα».

γερανούδα ἡ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γερανός καὶ τῆς παραγωγ. κατάλ. -ούδα.

Τὸ πτηνὸν κορακίας ὁ φλύαρος (coracias garrula), τῆς οἰκογ. τῶν κορακοφωνιδῶν (coraciidae). Συνών. χαλκοκουρούνα, χρυσοκαράκαξα.

γερανοφορεμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Λιγούρ.) γερανιοφορεμένος Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γεράνιος καὶ τοῦ φορεμένος μετχ. τοῦ ρ. φορῶ.

Ὁ φορῶν ἐνδύματα κυανοῦ χρώματος ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ὡ χρυσοπράσινε μ' αἰτέ γερανιοφορεμένε,
πάλλι 'ς ἀγάπη μ' ἔβαλες, ἀναθεματισμένε

Σκῦρ.

Μιὰ γερανοφορεμένη | μοῦ 'χει τὴν καρδιά καημένη
δὲ μπορῶ νὰ τὴ γελάσω, | τὸ χεράκι τῆς νὰ πιᾶσω

Λιγούρ.

γερανοφόρος ἐπίθ. Μῆλ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γιρανουφόρους Στερελλ. (Ἀγόριαν.) γερανόφορος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Θῆλ. γερανιοφόρα Σίφν. ἔρανιοφόρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γεράνιος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -φόρος, δι' ἣν ἰδ. Γ.Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 251.

1) Ὁ φορῶν ἐνδύματα κυανοῦ χρώματος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Ἄσμ.

Ἐμπροσ π' ἔρται ὁ καβαλλάρης ὁμάξ' νὰ ἐν' ὁ κύρη μ'
κ' ἐκεῖν' οἱ μαυροαλογάντ' ὁμάξ' νὰ εἶν' τ' ἀδέλφᾳ μ'
κ' ἐκεῖν' ἡ γερανοφόρος ὁμάξ' νὰ ἐν' ἡ μάννα μ'

Τραπ. 2) Οὐσ. α) Ὁ Θεός Πόντ. (Τραπ.): Ὁ γερανοφόρον ἀέτ' ἐθέλεσεν. β) Ἡ Παναγία Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν.: Ἄσμ.

Καλέ, μὰ εἶδα ἴνηκες κ' ἡλειπες τόσην ὥρα;

χίλιες ιδέες ἤβαλα, μὰ τὴ ἔρανιοφόρα!

Ἀπύρανθ. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Παναγία ἡ Γερανοφόρα Σίφν. 3) Ὁ χωροφύλαξ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁθωνος Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Στερελλ. (Ἀγόριαν.): Ἄσμ.

Γερανοφόροι ἔρχομαι | 'ς τοῦ Καβατζᾶ τὴ γερακιά,
γερανοφόροι καὶ πολλοὶ | καὶ λέου τ' εἶναι βασιλικοὶ
(γερακιά=ἡ ξυλοκερατέα· ἐκ μοιρολ.) Κίτ. Μάν. Συνών. ἀφεντικὸς Β5, σταυροφόρος, σταυρωτής.

γερανοφορῶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γερανοφόρος.

Φορῶ ἐνδύματα κυανόχροα.

